

TAXANDRIAMUSEUM

ANDRÉ VAN DEN SANDE ZELFPORTRET

Deze maand is het exact 25 jaar geleden dat kunstenaar André Van den Sande (1910-1996) overleed. Van den Sande, Dré voor vrienden en kennissen, was een man van veel talenten: docent, restaurator en een begenadigd portrettist. Bewijs hiervan is dit fijne zelfportret dat hij schilderde in de eerste helft van de jaren 1930.

In oktober 1936 slaagde Van den Sande voor het toelatingsexamen van het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten – de huidige Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Antwerpen. Mogelijk werd dit zelfportretje gebruikt tijdens zijn ingangsexamen. Tijdens het eerste jaar van zijn opleiding kreeg hij les Monumentale Kunsten van de schilder Gustave Van de Woestyne. Later onderwees kunstenaar Isidore Opsomer hem in het figuurschilderen.

Na zijn studie in Antwerpen werkte Van den Sande – naast zijn praktijk als kunstenaar – als tekenleerkracht aan verschillende middelbare scholen. In 1948 won hij de prestigieuze Prijs Louise Dehem. Ondanks deze erkenning voelde Van den Sande geen behoefte om veelvuldig tentoon te stellen en besloot hij in 1952 om zich terug te trekken in het landelijke Kasterlee. Ver weg van de drukte van de stad, maar dichtbij zijn werk als leraar aan de Kunstacademie van Turnhout, waar hij vanaf 1943 tot aan zijn pensioen Monumentale Kunst en Levend Model doceerde. Ondanks zijn publiciteitsschuwheid exposeerde Van den Sande enkele keren in en rond Antwerpen en in de Kempen, tijdens solo- en groepstentoonstellingen. Een herinnering hieraan zijn de vele recensies in plaatselijke kranten.

Hoewel Van den Sande zich terugtrok uit de kunstwereld kon hij enkele schrijvers en kunstenaars tot zijn vrienden- en kennissenkring rekenen, waaronder Lode Zielens, Jan Flameng en Gustaaf De Bruyne. Naast zijn leven in de Kempen had Van den Sande ook een band met Hongarije, een land dat hij meermaals bezocht. Tijdens zijn eerste bezoek in 1968 gaf hij gedurende twee maanden portretlessen aan de kunstacademie van Budapest. Aan deze tijd hield hij verschillende contacten over. Tijdens deze jaren bleef Van den Sande schilderen, tekenen en restaureren: vooral stillevens, landschappen en portretten van vrienden, familie maar ook van zichzelf.

Dit zelfportret, geschilderd met olieverf op paneel, toont een jonge Van den Sande. Hij heeft zichzelf driekwart naar rechts afgebeeld. Voor Van den Sande moest het portret niet alleen gelijkend zijn, het moest ook karakter uitstralen. Dit is zeker gelukt, de jonge kunstenaar kijkt de toeschouwer met een serieuze en zelfzekere blik aan. De compositie is evenwichtig opgebouwd: het beeld wordt nagenoeg volledig gevuld door het zelfportret tegen een groenblauwe achtergrond. De vleeskleurige tinten van het gezicht steken mooi af tegen het groen van de achtergrond. Hoewel realistisch geschilderd komen impressionistische toetsen in het werk naar voor. Blauwe en groene toetsen in het gezicht zorgen dat de rozige kaken en lippen geaccentueerd worden. Het blauw in de achtergrond komt terug in de kraag van zijn hemd, wat bijdraagt tot een evenwichtig geheel.

Meer dan een halve eeuw na de vervaardiging werd dit zelfportret in 1997 getoond tijdens een huldetentoonstelling opgedragen aan Van den Sande. In diezelfde expositie was een portret van hem te zien, geschilderd door zijn leermeester en portrettist Jan Van Puyenbroeck. Ondanks de gelijkenissen tussen beide werken - de houding van de geportretteerde en het kleurgebruik - is het duidelijk dat Van den Sande een eigen stijl zocht. Daar waar het werk van Van Puyenbroeck in pasteuze lagen is opgebouwd, gaat Van den Sande zuiniger met zijn materiaal om. Van de Sande vond zijn eigen stijl, en hoewel de invloed van zijn docenten zichtbaar is in zijn portretkunst kunnen we misschien toch zeggen dat de leerling uiteindelijk zijn meesters heeft overtroffen.

Tekst: Sara Clissen, met dank aan Riet Van den Sande
Foto: Bram Luyts

GEGEVENS

- André Van den Sande
- Tussen 1930 en 1936
- Olieverf op paneel
- Afmeting: 27 x 21 cm/ met lijst: 34,5 x 28,2 cm

INVENTARIS

- Objectnummer: T13807
- Taxandriamuseum, Begijnenstraat 28 – 2300 Turnhout

BIBLIOGRAFIE

- J. Van Rooy, "André Van den Sande", *Vlaanderen* 19 (1970), p.470-471.

Musea Turnhout • Druivenstraat 18 • B-2300 Turnhout
Tel: +32 14 44 33 98 • www.turnhout.be/musea

Het object van de maand is een initiatief van Musea Turnhout. De objectfiche van dit of van een ander object kan steeds geraadpleegd worden op onze websites.

TURNHOUT

v.u.: Paul Van Miert, Campus Blairon 200, B-2300 Turnhout

 Vlaanderen
verbeelding werkt

 ERKEND
MUSEUM

 TURNHOUT
TAXANDRIA
MUSEUM